

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МИТНА СПРАВА"
для студентів напряму підготовки
6.030601 "Менеджмент"
денної форми навчання**

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
Протокол № 10 від 17.03.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: Котиш О. М.
Астахова І. Е.

Р 58 Робоча програма навчальної дисципліни "Митна справа" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. О. М. Котиш, І. Е. Астахова. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 44 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими має володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" денної форми навчання.

Вступ

Процеси глобалізації та європейської інтеграції, до яких залучилася Україна, роблять суттєвий вплив на зовнішньоекономічну діяльність і обумовлюють необхідність у вдосконаленні, перш за все, митної системи, яка забезпечує безпосереднє регулювання цієї сфери. Крім того на мито, митні податки та збори припадає значна частка державного бюджету України. У цих умовах підвищено вимоги до вивчення дисципліни "Митна справа" в системі підготовки економістів і менеджерів.

Коливання економічної політики держави від лібералізації до протекціонізму, невизначеність зі стратегією економічного розвитку стали причиною багатьох недоліків системи митного регулювання, що відбивається на ефективності розвитку зовнішньоекономічної діяльності окремого підприємства та країни в цілому. Зважаючи на такі умови, набуває важливості вміння керівників вищих та середніх ланок управління використовувати окремі інструменти митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, які б дозволили підвищити її ефективність, забезпечувати застосування нетарифних методів під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД), користуватися митними пільгами в міжнародній торгівлі.

Для забезпечення цього необхідна підготовка висококваліфікованих фахівців-економістів у сфері митної справи, які б змогли ефективно використовувати сучасні механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності, здійснювати митне оформлення, знати порядок перетину митного кордону України товарів, валюти, інших предметів та цінностей, юридичну відповідальність за порушення митних правил; уміти швидко та правильно вирішувати реальні ситуації, що можуть виникнути у процесі митного оформлення та розрахунків суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності з державним бюджетом.

Навчальна дисципліна "Митна справа" є варіативною навчальною дисципліною, її вивчають, згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" для денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0306 "Менеджмент і адміністрування"	за вибором
Змістових модулів – 1	Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент"	Рік підготовки
		4-й
Загальна кількість годин – 108		Семестр
		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції
		34 год
		Практичні, семінарські
		16 год
		Самостійна робота
		58 год
		у тому числі індивідуальне завдання
		14 год
		вид контролю
		залік
4 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи для денної форми навчання становить – 86 % аудиторних занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок у студента щодо прийняття управлінського рішення для виходу підприємства на конкретний зовнішній ринок, урахуваючи особливості митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (далі ЗЕД).

Для досягнення мети поставлено такі основні **завдання**:

опанування теоретичних знань у системі митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також набуття практичних навичок у застосуванні митних формальностей, передбачених українським законодавством, та обґрунтування пріоритетних шляхів реалізації зовнішньоекономічної операції в межах чинного законодавства.

"Митна справа" – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є митна система та процеси, що відбивають різні аспекти прийняття господарських рішень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є митно-тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Економічний аналіз", "Міжнародна економіка", "Міжнародні економічні відносини", "Статистика", "Управління проектами", "ЗЕД підприємства", "Техніка і організація зовнішньоекономічної операції", "Міжнародний менеджмент", "Гроші і кредит", "Маркетинг", а також виконання тренінгів.

У процесі навчання студенти здобувають необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самотійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

особливості розвитку митної справи в Україні;

митне законодавство України;

особливості здійснення та декларування товарів у режимах імпорту, експорту та транзиту;

види порушення та ступінь відповідальності;

особливості розрахунку митної вартості та загальнодержавних податків у сфері здійснення ЗЕД;

особливості здійснення митного контролю та декларування товарів;

типи митних декларацій та технологія їх заповнення;

особливості валютного законодавства України;

основи роботи у програмному комплексі *QDProfessional*;

уміти:

аналізувати зміни та доповнення в законодавстві України щодо митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, ураховуючи особливості митних режимів;

розраховувати митну вартість товарів та загальнодержавні податки, враховуючи базисні умови поставок "Інкотермс-2010";

використовувати різні методи визначення митної вартості товарів, які перетинають митний кордон України;

заповнювати митні декларації різних типів за допомогою програмного комплексу *QDProfessional*;

оцінювати можливості державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства у процесі здійснення зовнішньоекономічних операцій;

застосовувати заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

використовувати економічні переваги митних режимів під час декларування товарів, які перетинають митний кордон України;

групувати систему ризиків, пов'язаних із здійсненням зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування з навчальної дисципліни "Митна справа", відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.1.

**Структура складових професійних компетентностей із навчальної дисципліни
"Митна справа" за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яку формують в межах теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи митної справи в Україні					
Тема 1. Становлення та розвиток митної справи в Україні					
Визначати особливості розвитку кожного етапу становлення митної справи в Україні	Сутність поняття "митна справа" та етапи її розвитку в Україні. Основні законодавчі акти, які регулюють діяльність митної справи та принципи її здійснення	Знання характеристик кожного етапу становлення митної справи в Україні	Ідентифікувати головні проблеми та переваги розвитку митної справи в Україні	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розвитку ЗЕД на підприємстві	Відповідальність за точну ідентифікацію головних проблем ЗЕД підприємства
Тема 2. Особливості митного оформлення та декларування товарів					
Визначати технологію митного оформлення та декларування товарів	Сутність поняття "митне оформлення" та "митне декларування." Основні етапи та стадії митного оформлення та декларування товарів. Їх характер та умови	Знання технології митного оформлення та декларування товарів	Здійснювати митне оформлення та декларування товарів	Демонструвати етапи зазначених процесів	Відповідальність за правильність та точність митного оформлення та декларування товарів

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Митний контроль					
Здійснювати обґрунтований митний контроль у процесі декларування товарів в митних режимах імпорту та експорту	Сутність та характеристика митного контролю	Знання та особливості кожного етапу митного контролю	Здійснювати митний контроль у процесі декларування товарів у митних режимах імпорту та експорту	Презентувати результати митного контролю у процесі декларування товарів у митних режимах імпорту та експорту	Самостійно виконувати всі етапи митного контролю та відповідати за коректність та правильність його здійснення
Тема 4. Митні режими та їх особливості					
Визначати особливості митних режимів, виконувати декларування товарів у митних режимах	Сутність та характеристика митних режимів. Обґрунтування застосування певного митного режиму під час декларування товару	Знання особливостей митних режимів під час декларування товарів	Здійснювати обґрунтування застосування певного митного режиму під час декларування товару	Декларувати товар у митному режимі за допомогою програмного забезпечення <i>QDProfessional</i>	Самостійно декларувати товар у митному режимі за допомогою програмного забезпечення <i>QDProfessional</i> та бути відповідальним за його правильність
Тема 5. Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України					
Визначати особливості видів транспорту та товарів, які перетинають митний кордон України, а також виконувати розрахунки платежів	Визначення поняття "єдиний збір" та його основні принципи справляння	Знання видів товарів та їх кількості, які дозволено перетинати громадянам України без сплати податку та зі сплатою митних податків	Розраховувати розмір єдиного податку та митних платежів під час перетину товарів та транспортних засобів митного кордону України	Презентувати результати розрахунків єдиного податку та митних платежів під час перетину товарів та транспортних засобів митного кордону України	Самостійно розраховувати розмір єдиного податку та митних платежів під час перетину товарів та транспортних засобів митного кордону України. Відповідати за розрахунки

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Митно-тарифне регулювання ЗЕД					
Здійснювати аналіз митно-тарифних методів регулювання ЗЕД	Визначення поняття "митно-тарифного регулювання ЗЕД", "фактурної вартості товару", "митної вартості товару", його методів та принципів	Знання основних методів застосування митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні та їх особливості за географічною спрямованістю; митного оподаткування товарів: види митних податків та способи їх розрахунків	Розраховувати фактурну та митну вартість товарів урахуваючи базисні умови поставки. Розраховувати кінцеву ціну товару на внутрішньому ринку, урахуваючи митні платежі	Презентувати результати розрахунків та обґрунтовувати їх рівень	Приймати самостійно рішення щодо необхідності в подальшому здійсненні ЗЕО, урахуваючи митні платежі
Тема 7. Нетарифне регулювання ЗЕД					
Здійснювати аналіз нетарифних методів регулювання ЗЕД	Визначення поняття "нетарифне регулювання ЗЕД" його методів; "сертифікат походження товару"	Знання основних видів сертифікатів за інтеграційними об'єднаннями. Переваги для суб'єктів ЗЕД України	Розраховувати митні платежі за різних видів сертифікатів та кінцеву ціну товару	Презентувати результати розрахунків та обґрунтовувати їх рівень	Ухвалювати самостійно рішення щодо необхідності в подальшому здійсненні ЗЕО
Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль					
Вивчати особливості валютного законодавства	Визначення поняття "валютний контроль" та "валютне регулювання" та його інструментів	Знання основних особливостей валютного регулювання ЗЕД	Розраховувати курсову різницю у процесі здійснення ЗЕО в часі та ефективність її виконання	Презентувати результати розрахунку ефективності ЗЕО, урахуваючи курсову різницю	Ухвалювати самостійно рішення щодо валютних умов контракту та закріплення їх у зовнішньоекономічному договорі
Тема 9. Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення					
Здійснювати аналіз порушення митних правил та видів відповідальності	Сутність поняття "митні правила", види відповідальності за їх порушення	Знання принципів ознак видів відповідальності та ступінь порушення правил	Застосовувати санкції проти порушників митних правил, визначати рівень відповідальності	Розраховувати розмір штрафних санкцій	Відповідальність за точність і коректність ухваленого рішення

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Організаційно-правові основи митної справи в Україні

Тема 1. Становлення та розвиток митної справи в Україні

1.1. Історія розвитку митної справи в Україні.

Періодизація історії митної справи в Україні. Особливості етапів розвитку митної справи в Україні. Митна система в Україні. Структура та організація діяльності митної служби в Україні. Аналіз нормативно-правових документів діяльності митного органу. Діяльність Всесвітньої митної організації. Співробітництво країн у межах Всесвітньої торгової організації. Приєднання України до міжнародних конвенцій із метою створення однакового механізму митного оформлення, упорядкування митних процедур і контролю. Дії міжнародних договорів в інтересах здійснення митної справи в Україні.

1.2. Поняття митної справи та митного права.

Поняття митної справи та митного права, їх сутність та особливості. Чинники успішного розвитку митної справи в Україні. Зарубіжний досвід становлення та розвитку митної справи. Елементи митної справи.

Митна політика України та її значення для вирішення загальноекономічних завдань держави. Цілі та методи здійснення митної політики.

Поняття митної території та митних кордонів держави. Межі митної території.

Тема 2. Особливості митного оформлення та декларування товарів

2.1. Поняття і цілі митного оформлення.

Поняття митного оформлення товарів, суб'єкти здійснення. Основні цілі здійснення митного оформлення. Термін здійснення митного оформлення товарів та транспортних засобів. Пункт пропуску через Державний кордон України товарів та транспортних засобів.

2.2. Основні етапи митного оформлення.

Основні етапи здійснення митного оформлення товарів та транспортних засобів та їх особливості. Схема здійснення митного оформлення. Функції декларування. Структурні підрозділи митного органу, які здійснюють митне оформлення товарів та транспортних засобів.

2.3. Гармонізована система опису та кодування товарів.

Поняття гармонізованої системи опису та кодування товарів. Світова митна організація та її функції. Особливості української класифікації товарів ЗЕД. Структура та етапи кодування товарів.

2.4. Митне декларування.

Сутність митного декларування та місце його здійснення. Етапи та способи митного декларування товарів та їх особливості. Суб'єкти митного декларування. Типи митних декларацій. Електронне декларування вантажу. Чинники, що впливають на декларування вантажу.

Тема 3. Митний контроль

3.1. Поняття і функції митного контролю.

Митний контроль, його сутність і роль у процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій. Основні складові частини здійснення митного контролю та його етапи. Відмова в митному оформленні.

3.2. Види митного контролю.

Форми здійснення митного контролю. Організація митного контролю та її заходи. Митні процедури, які застосовують органи доходів і зборів до товарів та предметів. Основні положення митного контролю. Митний контроль за товарами і транспортними засобами. Методи митного контролю. Зони митного контролю. Види документів, необхідних для митного контролю.

Тема 4. Митні режими та їх особливості

4.1. Класифікація митних режимів.

Класифікація митних режимів із економічного погляду. Види митних режимів. Випуск товарів для вільного обігу на митній території України. Митний статус товарів.

4.2. Характеристика митних режимів.

Особливості митних режимів та їх переваги під час застосування. Економічне обґрунтування організації вільних митних зон. Економічні переваги митних режимів "переробка товарів за межами митної території України" та "переробка товару на митній території".

Тема 5. Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України

5.1. Переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів.

Поняття "товар". Попереднє повідомлення митних органів про ввезення товару на митну територію України. Порядок переміщення товарів через митний кордон України. Відповідальність за порушення порядку переміщення товарів. Перелік документів, необхідних для переміщення товарів через митний кордон України. Митні формальності на різних видах транспорту. Товари, які не підлягають пропуску через митний кордон України.

5.2. Пункт пропуску через державний кордон України.

Перелік пунктів пропуску товарів через митний кордон. Спеціальні пункти пропуску товарів через митний кордон України.

Тема 6. Митно-тарифне регулювання ЗЕД

6.1. Особливості митно-тарифного регулювання ЗЕД.

Загальна характеристика митно-тарифного регулювання ЗЕД. Особливості методів митно-тарифного регулювання ЗЕД. Митний тариф як найважливіший інструмент економічного регулювання експортно-імпортних операцій, переміщуваних через митний кордон, ряд його найважливіших функцій та економічна природа. Визначення фактичного рівня митного тарифу. Види митних тарифів, порядок їх формування і застосування відповідно до законодавства України.

6.2. Методи визначення митної вартості товарів.

Основне призначення митної вартості. Пакет документів, необхідний для визначення митної вартості товарів. Аналіз нормативно-правових документів щодо визначення митної вартості товарів. Методи визначення митної вартості. Послідовність використання методів розрахунку митної вартості. "Інкотермс-2010" та вплив базисних умов поставки на визначення митної вартості товарів.

6.3. Митні платежі.

Склад митних платежів: імпорфтне мито, експортне мито, ПДВ, акцизні збори, плата за послуги митних служб єдиний збір. Види мита та спеціальні види мита, розмір ставок, принципи фіксації й базова основа обчислення. Система преференцій і її вплив на розмір імпорфтних мит. Групи країн-користувачів і перелік товарів, що підпадають під тарифні преференції.

Порядок підтвердження країни походження товарів. Сертифікат походження товару і підтвердження його справжності. Перелік документів для одержання такого сертифіката.

Порядок сплати митних платежів і технологія їхнього перерахування до державного бюджету. Банківська гарантія у процесі сплати мита. Застосування податків до ввезених товарів і вивезених. Принципи їхнього обчислювання та оплати.

6.4. Митна статистика.

Поняття митної статистики, основні функції та суб'єкти ведення.

Тема 7. Нетарифне регулювання ЗЕД

7.1. Нетарифні методи регулювання ЗЕД.

Поняття нетарифного регулювання ЗЕД та його особливості. Основна мета застосування методів нетарифного регулювання. Класифікація методів нетарифного регулювання. Дозвільна система в Україні. Приховані методи протекціонізму.

7.2. Ліцензування і квотування

Поняття процесів квотування та ліцензування. Види квот та ліцензій. Порядок видачі ліцензій та квот суб'єктам ЗЕД.

Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль

8.1. Розрахунки в зовнішньоекономічній діяльності.

Особливості здійснення розрахунків у ЗЕД. Форми розрахунків. Нормативно-правові документи валютного регулювання експортно-імпортних операцій.

8.2. Особливості ввезення-вивезення фізичними та юридичними особами валюти.

Поняття "валюта" та "валютні цінності". Порядок перевезення фізичними та юридичними особами валюти. Порядок декларування валюти та валютних цінностей.

Тема 9. Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення

9.1. Поняття та особливості порушення митних правил.

Види порушень митних правил і міри відповідальності. Дія законодавства про відповідальність за порушення митних правил. Види

стягнень, що накладаються за порушення митних правил. Порядок накладення стягнень за порушення митних правил. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил.

9.2. Контрабанда. Види порушення митних правил.

Види порушень у галузі ЗЕД. Злочини у галузі митної справи. Контрабанда, незаконний експорт технологій, науково-технічної інформації. Неповорнення валютних засобів на територію України. Ухилення від сплати митних платежів. Заходи запобігання та протидії контрабанді.

9.3. Види відповідальності за порушення митних правил.

Санкції за порушення митних правил. Матеріальна відповідальність. Кримінальна відповідальність за злочини, зараховані до компетенції органів доходів і зборів. Нормативні документи, які регулюють відповідальність суб'єктів господарювання у галузі ЗЕД.

9.4. Види стягнень за порушення митних правил.

Види та розміри стягнень із суб'єктів ЗЕД. Фінансові санкції, передбачені за порушення податкового, митного та валютного законодавства у галузі ЗЕД.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з одного змістового модуля (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні, семінарські	проведення підсумкового контролю	Самостійна робота	
				виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи митної справи в Україні						
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток митної справи в Україні	5	2	1	–	–	2
<i>Тема 2.</i> Особливості митного оформлення та декларування товарів	12	4	1	–	–	7
<i>Тема 3.</i> Митний контроль	12	4	1	–	–	7
<i>Тема 4.</i> Митні режими та їх особливості	13	4	2	–	–	7
<i>Тема 5.</i> Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України	14	4	2	1	–	7
<i>Тема 6.</i> Митно-тарифне регулювання ЗЕД	13	4	2	–	–	7
<i>Тема 7.</i> Нетарифне регулювання ЗЕД	15	4	2	–	6	3
<i>Тема 8.</i> Валютне законодавство та валютний контроль	12	4	1	–	5	2
<i>Тема 9.</i> Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення	12	4	2	1	3	2
Разом за змістовим модулем 1	108	34	14	2	14	44
Усього годин за модулем	108	34	16		58	

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння

формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються у процесі накопичення підсумкових балів із даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1			
Організаційно-правові основи митної справи в Україні			
<i>Тема 1. Становлення та розвиток митної справи в Україні</i>	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Особливості становлення та розвитку митної справи в Україні":</i> 1. Етапи розвитку митної справи в Україні та їх характеристика. 2. Митне регулювання міжнародної торгівлі у Стародавньому Києві. 3. Особливості розвитку митної справи в період правління гетьмана Б. Хмельницького. 4. Роль митної справи в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності країни	1	Основна: [2 – 4]. Додаткова: [10; 12; 18; 25]
<i>Тема 6. Митно-тарифне регулювання ЗЕД</i>	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Особливості застосування митно-тарифних інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності":</i> 1. Методи розрахунку митної вартості товару та їх характеристика. 2. Основні інструменти митно-тарифного регулювання. 3. Порівняльний аналіз митного тарифу України, Європейського союзу та Митного союзу. 4. Особливості оподаткування товарів у митних режимах експорту та імпорту	2	Основна: [1 – 8]. Додаткова: [11; 14 – 17]
<i>Тема 7. Нетарифне регулювання ЗЕД</i>	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Особливості застосування нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності":</i> 1. Особливості застосування нетарифних методів регулювання ЗЕД в Україні. 2. Методи державної підтримки експорту вітчизняних товаровиробників. 3. Порівняльний аналіз застосування методів нетарифного регулювання ЗЕД	2	Основна: [1 – 8]. Додаткова: [10; 14 – 19; 23]
Усього годин		5	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для визначення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для виконання їх на занятті. Воно містить у собі проведення попереднього контролю за знаннями, уміннями і навичками студентів, ставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, вирішування контрольних задач, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи митної справи в Україні	<i>Завдання 2.</i> Етапи декларування товару та митного оформлення. УКТ ЗЕД. Типи декларацій та їх заповнення. Робота у програмному пакеті <i>QDProfessional</i>	2	Основна: [6 – 7]. Додаткова: [10; 15; 19 – 22]
	<i>Завдання 3.</i> Проходження митного контролю. Характеристика митної території України. Прикордонна торгівля. Поточна контрольна робота за вивченим матеріалом	2	Основна: [6 – 7]. Додаткова: [14; 16; 20 – 25]
	<i>Завдання 4.</i> Декларування товару у митному режимі "експорт", "імпорт" та "тимчасове ввезення на митну територію України". Подання схеми проходження митного контролю у митних режимах	2	Основна: [6 – 7]. Додаткова: [10 – 15; 18; 23]
	<i>Завдання 5.</i> Особливості митного оформлення товару та транспортно-го засобу в митних режимах "експорт" та "імпорт". Перетин національної та іноземної валюти через митний кордон України. Поточна контрольна робота за вивченим матеріалом	1	Основна: [5 – 7]. Додаткова: [11; 14; 17; 25]

1	2	3	4
	<i>Завдання 8.</i> Відповідальність за порушення митних правил. <i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 1	2	Основна: [2 – 7]. Додаткова: [12 – 19; 23; 25]
Разом годин за змістовним модулем		9	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Організаційно-правові основи митної справи в Україні

Тема 6. Митно-тарифне регулювання ЗЕД

Рівень 1. Українське підприємство, розташоване на території м. Полтава, імпортує товар із Російської Федерації, м. Саранськ. Фактурна вартість товару становить 200 000 євро. Витрати на транспортування: м. Саранськ – м. Волгоград (1 000 євро); м. Волгоград – м. Ростов-на-Дону (900 євро); м. Ростов-на-Дону – м. Донецьк (420 євро); м. Донецьк – м. Дніпропетровськ (2 500 грн); м. Дніпропетровськ – м. Полтава (1 200 грн). Визначте митну вартість товару на умовах поставки: EXW м. Саранськ; СРТ м. Донецьк; DAP м. Полтава.

Рівень 2. Використовуючи вихідні дані попереднього завдання, розрахуйте митну вартість двох товарів, якщо фактурна вартість товару 1 – 15 000 дол., товару 2 – 17 000 дол. Вага товару 1 становить 350 кг, товару 2 – 660 кг.

Рівень 3. Використовуючи вихідні дані попереднього завдання, розрахуйте митні платежі двох товарів, якщо чинним законодавством передбачено для товару 1 – мито в розмірі 25 %, ПДВ – 20 %; для товару 2 – мито 17 %, ПДВ – 20 %.

Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль

Рівень 1. Назвіть порядок переміщення іноземної валюти через митний кордон України.

Рівень 2. Українське підприємство імпортує з Російської Федерації електроприлади на суму 156 000 дол. Курс на момент підписання

контракту становив 26,0265, на момент платежу він змінився і став 26,0514. Яка зі сторін виграє від зміни курсу валют? Обґрунтуйте відповідь.

Рівень 3. Використовуючи вихідні дані попереднього завдання виконайте коректування ціни товару на внутрішньому ринку, у зв'язку зі зміною курсу валют.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконує студент самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначаються за навчальним планом і становить 54 % (58 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (108 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати на себе відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять, підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе на задану проблематику; пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану проблематику з дисципліни; аналітичний огляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною

спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведено в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми контролю за нею

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю за СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Організаційно-правові основи митної справи в Україні				
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток митної справи в Україні	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за вивченою темою	2	Презентація результатів	Основна: [1 – 4] Додаткова: [10; 16; 18]
<i>Тема 2.</i> Особливості митного оформлення та декларування товарів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Особливості митного оформлення та декларування товарів". Підготовка до поточної контрольної роботи	7	Захист теоретичного завдання	Основна: [6; 7] Додаткова: [17; 19; 22; 24]
<i>Тема 3.</i> Митний контроль	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Митний контроль"	7	Захист теоретичного та практичного завдання. Письмова контрольна робота за темами 1 і 2	Основна: [6; 7] Додаткова: [13; 17; 20]
<i>Тема 4.</i> Митні режими та їх особливості	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Митні режими та їх особливості". Підготовка до поточної контрольної роботи	7	Презентація результатів	Основна: [6; 7] Додаткова: [13; 17; 20]
<i>Тема 5.</i> Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України"	7	Презентація результатів. Письмова контрольна робота за темами 3 і 4	Основна: [6; 7] Додаткова: [13; 16; 18]

Закінчення таблиці 7.1

1	2	3	4	5
Тема 6. Митно-тарифне регулювання ЗЕД	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Митно-тарифне регулювання ЗЕД"	7	Захист теоретичного та практичного завдання	Основна: [2 – 4]. Додаткова: [10 – 13; 15; 19]
Тема 7. Нетарифне регулювання ЗЕД	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Нетарифне регулювання ЗЕД". Підготовка творчої роботи.	9	Захист теоретичного та практичного завдання	Основна: [2 – 4]. Додаткова: [16; 19 – 24]
Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Валютне законодавство та валютний контроль". Підготовка до колоквіуму. Підготовка індивідуального завдання.	7	Презентація результатів	Основна: [6 – 7]. Додаткова: [23 – 25]
Тема 9. Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу за темою "Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення"	5	Написання колоквіуму. Захист творчої роботи	Основна: [6 – 7]. Додаткова: [19 – 23]
Усього за модулем		58		

7.1. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання (ІЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, його виконують у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Виконання ІЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, здатних застосовувати на практиці теоретичні знання, уміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі вирішення конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок у СРС й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІЗ.

Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість ІЗ полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною слід вважати роботу, виконану, відповідно до наявних проблем підприємства, на основі його реальних даних за кілька років і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження слід розглядати з різних боків: із позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – у тісному взаємозв'язку та єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що у процесі виконання аналізу стратегічних позицій підприємства й обґрунтування шляхів удосконалення окремих аспектів предмета та об'єкта дослідження студент має використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні методи й засоби діагностичних досліджень, підходи до визначення та обґрунтування вибору критеріїв і показників експрес-діагностування виробничо-економічної системи або її елементів.

У процесі виконання ІЗ, разом із теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент має продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

Тема індивідуального завдання: *"Порівняльний аналіз методів визначення митної вартості товарів у контексті інтеграційних процесів"*.

Мета індивідуального завдання – удосконалення теоретичних та формування практичних навичок та вмінь їх застосовувати у процесі вирішення поставленого завдання.

Об'єктом індивідуального завдання є митна вартість товару.

Предмет індивідуального завдання – сукупність теоретико-методичних підходів до визначення митної вартості товарів.

Індивідуальне завдання студент виконує самостійно за консультування з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Індивідуальне завдання викладач видає на початку семестру, протягом якого вивчають дисципліну. Студент повинен надати індивідуальне завдання для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше від терміну проведення підсумкового модульного контролю. Бали за виконання ІЗ враховують під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт *Arial*, розмір шрифту для основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволено виділяти слова в тексті курсивом та робити підкреслення.

Обсяг ІЗ має становити у друкованому варіанті 15 – 20 сторінок.

Кожен розділ розпочинають із нової сторінки. Назви розділів оформляють великими літерами по центру сторінки. Сторінки нумерують у знизу посередині. На титульному аркуші номер сторінки не слід ставити.

Вимоги до змісту. Індивідуальне завдання має складатися з таких елементів, як:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (1,5 сторінки);
- основна частина (10 – 15 сторінок);
- висновок (1,5 сторінки);
- список використаної літератури;
- додатки (за потреби).

У **змісті** індивідуального завдання слід зазначати назву розділів та підрозділів і сторінки, на яких їх розміщено.

У **вступі** слід розкривати актуальність обраної теми, встановлювати проблему, визначати мету та завдання для її досягнення, вказувати об'єкт дослідження та предмет. Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обрано для вивчення. Предмет міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділено ту його частину, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямовано основну увагу студента, оскільки предмет дослідження визначає тему індивідуального завдання, яку визначено на титульному аркуші як її назву.

Слід указувати вітчизняних та зарубіжних науковців, які фундаментально вивчали зазначену тему і називати проблеми, які до сьогодні залишаються дискусійними та маловивченими.

Вступ має бути коротким та інформативним (до 2 сторінок).

В **основній частині роботи** (може містити декілька підрозділів) студенти мають:

надати аналітичну оцінку зовнішнього середовища та визначити його чинники, які мають найбільший вплив на обрану тему;

ідентифікувати основні митні ризики підприємства та визначити рівень значущості кожного з них;

здійснити порівняльний аналіз вітчизняного законодавства з митної справи;

розробити заходи щодо удосконалення зазначеної проблеми.

Висновки мають містити обґрунтовані та змістовні, практичні рекомендації щодо формування ефективних господарських рішень підприємства в умовах ризику.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають, відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

Додатки можуть бути включені за потреби. У разі наявності кількох додатків слід оформляти окрему сторінку з назвою "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, включеним до обсягу ІЗ. Кожен додаток починають із нової сторінки. Відповідно до вимог, додаток називають у такий спосіб: "Додаток А", "Додаток Б" і т. д. за алфавітом, за винятком букв Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, до того ж написи "Додаток...", "Продовження додатка..." та "Закінчення додатка..." пишуться малими літерами з першої великої і вирівнюють по правому краю сторінки. Допускається розподіл додатків на розділи типу "Додаток А.3". Ілюстрації, таблиці, формули нумерують, відповідно до назви додатка, наприклад "рис. А.3".

7.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. "Становлення та розвиток митної справи в Україні"

1. Основні етапи розвитку митної справи в Україні та їх характеристика.
2. Розвиток митної справи за часів Київської Русі
3. Митно-тарифні відносини за литовсько-польського періоду.

4. Особливості розвитку митної справи за часів козацтва.
5. Державний діяч Остафій Стоматієнко та його вплив на економіку України в галузі митної політики.
6. Митна система України на початку 20-го століття.

Тема 2. "Особливості митного оформлення та декларування товарів"

1. Поняття, мета і час здійснення митного оформлення товару.
2. Порядок митного оформлення.
3. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, для відправлення його за кордон.
4. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, у разі надходження його з-за кордону.
5. Порядок митного оформлення в разі виїзду на постійне місце проживання за кордон України.
6. Порядок та форми декларування товарів та інших предметів.
7. Обов'язки декларанта.
8. Порядок і особливості вивезення транспортних засобів через митний кордон України.
9. Підстави, порядок митного оформлення зброї, боєприпасів, вибухових речовин, сильнодіючих отруйних речовин.
10. Порядок здійснення митного контролю та пропуску зброї, вибухових речовин, сильнодіючих отруйних речовин та розпорядження предметами, що затримують.
11. Порядок увезення з-за кордону та вивезення з України засобів самооборони сльозоточивої та подразнювальної дії.
12. Пропуск текстових та аудіовізуальних матеріалів за кордон.
13. Культурні цінності, що не підлягають вивезенню.
14. Культурні цінності, на вивезення яких не потрібен дозвіл Міністерства культури, і ті, на вивезення яких він потрібен.
15. Порядок здійснення митного контролю.

Тема 3. "Митний контроль"

1. Організація митного контролю, його мета та форми.
2. Спеціальні види контролю на митному кордоні України.
3. Порядок здійснення митного контролю.
4. Звільнення від митного контролю.

5. Правовий статус митних брокерів. Порядок надання свідоцтва.
6. Повноваження митних брокерів.
7. Обов'язки та відповідальність митного брокера.
8. Позбавлення та скасування свідоцтва митного брокера та його наслідки.

Тема 4. "Митні режими та їх особливості"

1. Характеристика спеціальних митних режимів.
2. Особливості кожного митного режиму.
3. Правовий статус товарів у митних режимах.
4. Поняття і загальні правила заповнення вантажної митної декларації.
5. Порядок оподаткування товарів у митних режимах.
6. Специфіка митного регулювання операцій із давальницькою сировиною.

Тема 5. "Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України"

1. Огляд транспортних засобів, товарів та інших матеріалів.
2. Огляд речей.
3. Особливості проведення особистого огляду громадян.
4. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, для відправлення його за кордон.
5. Митне оформлення багажу, що не супроводжують, у разі надходження його з-за кордону.
6. Порядок митного оформлення в разі виїзду на постійне місце проживання за кордон України.
7. Порядок оформлення багажу, що прямує окремо, у разі вивезення його за кордон та ввезення з-за кордону.
8. Порядок переміщення спадщини через митний кордон України.
9. Обмеження щодо переміщення окремих видів товарів та інших предметів.
10. Пропуск для вільного використання товарів та інших предметів.

Тема 6. "Митно-тарифне регулювання ЗЕД"

1. Економічні наслідки застосування митного тарифу для України.
2. Визначення митної вартості товару, залежно від митного режиму.

3. Види митних платежів та їх характеристика.
4. Організації та особи, які користуються митними пільгами в разі переміщення через митний кордон України предметів і майна.
5. Порядок і особливості переміщення через митний кордон України предметів і майна осіб, які користуються на території України митними пільгами.
6. Митні пільги глав дипломатичних та консульських представництв іноземних держав.
7. Дипломатична пошта та особистий багаж дипломатичних кур'єрів.
8. Загальний порядок оформлення ввезення транспортних засобів на територію України.
9. Заходи регулювання зовнішньоекономічної діяльності альтернативні митному тарифу.

Тема 7. "Нетарифні методи регулювання ЗЕД"

1. Назвіть основні методи нетарифного регулювання, які активно приймаються в Україні.
2. Назвіть приклади застосування нетарифних методів регулювання українською стороною та ті, які застосовують до вітчизняних товарів.
3. Назвіть, які, на вашу думку, нетарифні методи регулювання є найбільш ефективними.

Тема 8. "Валютне законодавство та валютний контроль"

1. Особливості переміщення іноземної валюти через митний кордон України.
2. Порядок увезення на територію України та вивезення з території України національної валюти.
3. Особливості оформлення валюти в разі ввезення на територію України та вивезення з території України.

Тема 9. "Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення"

1. Поняття та ознаки злочину, його склад і характеристика.
2. Визначення контрабанди і відповідальність за неї.
3. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення, його відмінність від злочину.

4. Адміністративна відповідальність громадян за порушення митних правил.
5. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил.
6. Поняття порушення митних правил, їх види.
7. Органи та посадові особи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил та проводити митне розслідування.
8. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.
9. Постанови митних органів про накладання адміністративного стягнення, порядок їх виконання та оскарження.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за навчальним графіком у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток митної справи в Україні	Лекція проблемного характеру з питання: "Етапи розвитку митної справи в Україні та їх характеристика", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 2.</i> Особливості митного оформлення та декларування товарів	Міні-лекція з питання "Митне оформлення товарів та їх декларування"
<i>Тема 3.</i> Митний контроль	Лекція проблемного характеру з питання: "Особливості митного контролю", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Митні режими та їх особливості	Міні-лекція з питання: "Особливості декларування товарів у митних режимах", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України	Лекція проблемного характеру з питання: "Особливості перетину та пропуску через митний кордон товару та транспортного засобу", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 6.</i> Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція проблемного характеру з питання: "Методи розрахунку митної вартості товару, митних платежів", банки візуального супроводу
<i>Тема 7.</i> Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Лекція проблемного характеру з питання: "Методи нетарифного регулювання ЗЕД", банки візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Валютне законодавство та валютний контроль	Міні-лекція з питання: "Розрахунок курсової різниці та вплив зміни курсу на господарську діяльність підприємства", банки візуального супроводу
<i>Тема 9.</i> Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення	Лекція проблемного характеру з питання: "Види порушень митних правил та відповідальність за них", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначають не тільки за методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, що виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності ухвалювати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних

рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок у вирішенні конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають, разом із розглядом основного лекційного матеріалу, установлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблено в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладають. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною змістовністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Проводять переважно як частину заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше ніж 10 – 15 хвилин, їх використовують для того, щоб стисло донести до відома нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовують як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформацію надають по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовують інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють уміння формулювати думки та висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі над темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод вирішення невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити та здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовують для подання певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовують з метою досягнення консенсусу в експертному оцінюванні та передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. У процесі вибору управлінського рішення за цим методом академічну групу розподіляють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і ухвалюють управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюють цією групою. Експертну групу може бути розподілено за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, ухвалювати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання цього методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, ухвалювати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробленні ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток митної справи в Україні	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Особливості становлення та розвитку митної справи в Україні"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 2.</i> Особливості митного оформлення та декларування товарів	<i>Практичне заняття.</i> Тема: "Етапи декларування товару та митного оформлення. УКТ ЗЕД. Типи декларацій та їх заповнення. Робота в програмному пакеті <i>QDProfessional</i> "	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
<i>Тема 6.</i> Митно-тарифне регулювання ЗЕД	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Особливості застосування митно-тарифних інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності"	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі, комп'ютерна симуляція
<i>Тема 7.</i> Нетарифне регулювання ЗЕД	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Особливості застосування нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності"	Семінари-дискусії, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюються за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль із даної навчальної дисципліни проводять в таких формах, як:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;
- захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;
- перевірка творчої роботи за заданою тематикою;
- проведення поточного тестування;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування;
- проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Модульний контроль із цієї навчальної дисципліни проводять у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями, як:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядають;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;

уміння поєднувати теорію із практикою у процесі розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, виконання розрахунків під час виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставлять за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової частини зменшує кількість балів. У процесі оцінювання індивідуальних завдань увагу також слід приділяти якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно із графіком навчального процесу. Якщо якусь із вимог не буде виконано, то бали буде знижено.

Письмову контрольну роботу проводять 2 рази за семестр, вона містить у собі практичні завдання різного рівня складності, відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюють оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання за окремими темами, уміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:

здатність давати критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

уміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;
використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;
оформлення роботи.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, набраних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Зразок завдання для написання колоквиуму

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній ступінь "бакалавр"

Напрямок підготовки: "Менеджмент" Семестр VII

Навчальна дисципліна "Митна справа"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

Завдання 1 (стереотипне)

1.1. Назвіть основні етапи кодування товару в зовнішньоекономічній діяльності; структуру коду УКТ ЗЕД в Україні; основні правила роботи з УКТ ЗЕД; основні правила підтвердження коду УКТ ЗЕД.

1.2. Який орган установлює перелік товарів, який підлягає обов'язковому державному контролю:

- а) Верховна Рада України;
- б) Фіскальна служба України;
- в) Кабінет міністрів України;
- г) Торгово-промислова палата?

1.3. Назвіть товари, які за законодавством України підлягають обов'язковій сертифікації.

1.4. Назвіть основні критерії визначення країни походження товару.

1.5. Назвіть та охарактеризуйте методи визначення митної вартості товару.

Завдання 2 (стереотипне)

2.1. Визначте загальну суму митних платежів за здійснення митних формальностей поза місцем розташування органів доходів і зборів, якщо відомо, що:

кількість співробітників митниці – 2 особи;

термін оформлення – 15 год, із яких 3 год у неробочий час та 5 год – у вихідний день.

2.2. Українське підприємство імпортує з Російської Федерації електроприлади на суму 156 000 дол. Курс на момент підписання контракту становив 26,0265, на момент платежу він змінився і став 26,0514. Яка зі сторін виграє від зміни курсу валют? Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 3 (діагностичне)

Українське підприємство, розташоване на території м. Одеса, імпортує товар з Білорусії м. Молодечно. Фактурна вартість товару складає 200 000 євро. Витрати на транспортування: м. Молодечно – м. Бобруйськ (250 євро); м. Бобруйськ – м. Гомель (300 євро); м. Гомель – м. Чернігів (220 євро); м. Чернігів – м. Київ (3 500 грн); м. Київ – м. Одеса (7 200 грн). Розрахуйте митну вартість товару на умовах поставки: *EXW* м. Молодечно; *CPT* м. Чернігів; *DAP* м. Одеса.

Алгоритм вирішення кожного завдання містить у собі окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для вирішення завдання. Тому окремі завдання та етапи їх вирішення оцінюють відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (7,5 балів):

- 1,5 бала – за правильне подання теоретичного матеріалу;
- 2 бали – за правильну послідовність виконання завдання;
- 1,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;
- 1 бал – за охайність подання результатів;
- 1,5 бала – за наявність пояснень до виконання кожного завдання.

Завдання 2 (7,5 балів):

2,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку очікуваного виграшу;

2 бали – за арифметичну правильність розрахунку очікуваного результату;

1,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату;

1 бал – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

Завдання 3 (10 балів):

1 бал – за логіку розрахунків;

3 бали – за правильне подання та використання методичного апарату;

3,5 бала – за арифметичну правильність розрахунків очікуваного середнього значення прибутку за заходами;

1,5 бала – за наявність пояснень до розрахунку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Систему оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведено в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Максимальний бал	
1	2	3	4		5	6	
Визначати особливості розвитку кожного етапу становлення митної справи в Україні	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Становлення та розвиток митної справи в Україні		
			2	Підготовка до занять			
Визначати технологію митного оформлення та декларування товарів	2–3	Ауд.	4	Лекція	Тема 2. Особливості митного оформлення та декларування товарів	Усне опитування на лекції	2
			2	Практичне заняття	<i>Практичне заняття на тему:</i> "Історія розвитку митної справи в Україні, її становлення та принципи". Тема 2. "Зміст, поняття та основна мета митного оформлення, основні етапи митного оформлення"	Презентація матеріалу	5

Продовження таблиці 11.1

1	2	3	4		5	6	
		CPC	7	Підготовка до занять	<i>Самостійна робота над темою: "Особливості митного оформлення та декларування товарів".</i> Підготовка до контрольної роботи		
Здійснювати обґрунтований митний контроль у процесі декларування товарів в митних режимах імпорту та експорту	4–5	Ауд.	4	Лекція	Тема 3. Митний контроль		
			2	Практичне заняття	Тема 2. Гармонізована система опису та кодування товарів, митне декларування. Тема 3. Поняття та функції митного контролю та його види, визначення єдиної митної території України. Поточна контрольна за 1 – 3 теми	Поточна КР, презентація матеріалу	15
		CPC	7	Підготовка до занять	<i>Самостійна робота над темою: "Митний контроль".</i> Підготовка творчого завдання	Перевірка домашніх завдань	
Визначати особливості митних режимів, виконувати декларування товарів в митних режимах	6–7	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Митні режими та їх особливості	Усне опитування на лекції	2
			2	Практичне заняття	Тема 4. Особливості застосування митних режимів	Перевірка домашніх завдань	5
		CPC	5	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань		
Визначати особливості видів транспорту та товарів які перетинають митний кордон України, а також проводити розрахунки платежів	8–9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України	Усне опитування на лекції	2
				Практичне заняття	Тема 5. Особливості переміщення та пропуск товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Пункт пропуску на митному кордоні	Презентація матеріалу	10
		CPC	2	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань		

Закінчення таблиці 11.1

1	2	3	4		5	6	
Розуміти роль і значення митно-тарифного регулювання ЗЕД	10 – 11	Ауд.	4	Лекція	Тема 6. Митно-тарифне регулювання		
			2	Практичне заняття	Тема 6. Роль та значення митно-тарифного регулювання, види мита та особливості його застосування. Підготовка до поточної контрольної		
		СРС	7	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань		
Здійснювати аналіз нетарифних методів регулювання ЗЕД	12 – 13	Ауд.	4	Лекція	Тема 7. Нетарифні методи регулювання	Усне опитування на лекції	2
			2	Практичне заняття	Тема 6. Розрахунок митної вартості товарів які декларуються у різних митних режимах	Поточна контрольна робота	5
		СРС	7	Підготовка до занять	Самостійна робота над темою: "Тарифні та нетарифні методи регулювання ЗЕД"		
Вивчати особливості валютного законодавства	14 – 15	Ауд.	4	Лекція	Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль	Усне опитування на лекції	2
			2	Практичне заняття	Тема 7. Особливості застосування методів нетарифного регулювання під час декларуванні товарів. Тема 8. Валютне законодавство та валютний контроль	Перевірка домашніх завдань, презентація матеріалу	15
		СРС	9	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань. Підготовка творчого завдання. Підготовка до колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	
Здійснювати аналіз порушення митних правил та видів відповідальності	16 – 17	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Порушення митних правил та відповідальність за їх порушення		
			2	Практичне заняття	Тема 9. Контрабанда, види порушення митних правил. Поточна контрольна робота за темою 9	Колоквиум, захист індивідуального завдання	35
		СРС	5	Підготовка до занять			

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1									100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
2	5	15	7	12	7	15	2	35	

Примітка. T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Презентації	Письмова контрольна робота	Захист індивідуального завдання	Колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи митної справи в Україні	Тема 1	1 тиждень	-	-	-	-	-	-	-
	Тема 2	2 – 3 тиждень	2	5	10	-	-	-	17
	Тема 3	4 – 5 тиждень	-	-	-	5	-	-	5
	Тема 4	6 – 7 тиждень	2	5	10	-	-	-	17
	Тема 5	8 – 9 тиждень	2	-	-	-	-	-	2
	Тема 6	10 – 11 тиждень	-	-	-	-	-	-	-
	Тема 7	12 – 13 тиждень	2	-	10	5	-	-	17
	Тема 8	14 – 15 тиждень	2	5	-	-	-	-	7
	Тема 9	16 – 17 тиждень	-	-	-	-	10	25	35
Усього			10	15	30	10	10	25	100

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

12. Рекомендована література**12.1. Основна**

1. Гіжевський В. К. Митне право України : навч. посіб. / В. К. Гіжевський, І. І. Світлак, І. В. Скірський. – К. : Атіка, 2008. – 203 с.
2. Гребельник О. П. Основи митної справи : навч. посіб. / О. П. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 600 с.
3. Дубініна А. А. Митна справа : підруч. / А. А. Дубініна. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
4. Єрофєєнко Л. В. Митне право : навч. посіб. / Л. В. Єрофєєнко, С. М. Попова, С. В. Селезень. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 87 с.
5. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України: Закон України від 4.11.1999 №1212-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 51.
6. Про митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 20-21.
7. Митний кодекс України. – Х. : Одіссей, 2012. – 352 с.
8. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17.
9. Світова організація торгівлі: проблеми та перспективи вступу: монографія / за ред. А. В. Череп. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2012. – 331 с.

12.2. Додаткова

10. Атрощенко І. С. Таможенні платежі як джерело формування доходів сучасного держави / І. С. Атрощенко // Юридична наука. – № 3. – 2011. – М. : ООО "Видавництво "Концепція" с. 75–77.

11. Бахрамов Ю. М. Організація зовнішньоекономічної діяльності. Особливості менеджменту : навч. посіб. / Ю. М. Бахрамов, В. В. Глухов. – СПб. : Видавництво "Лань", 2001. – 448 с.

12. Босак А. О. Митне обслуговування транспортних перевезень : навч. посіб. / А. О. Босак, О. Ю. Григор'єва, О. С. Скибінський та ін. – Львів : Новий світ-2000, 2009. – 476 с.

13. Войцешук А. Д. Митна політика: фінансово-регулюючий аспект : навч. посіб. / А. Д. Войцешук, І. О. Іващук. – К. : Видавництво ТОВ ВД "Мануфактура", 2005. – 160 с.

14. Громова Н. М. Зовнішньоторговельний контракт = *Contracts in Foreign Trade* : навч. посіб. / Н. М. Громова. – М. : Юристъ, 2003. – 141 с.

15. Довідник ЗЕДівця / Т. Ємельяненко, Н. Курган, А. Кислий. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Х. : Фактор, 2012. – 512 с.

16. Дубініна А. А. Основи митної справи в Україні : навч. посіб. / А. А. Дубініна, С. В. Сорочіна. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 360 с.

17. Жорін Ф. Л. Правові основи митної справи в Україні (конспект курсу лекцій з програмних тем) : навч. посіб. / Ф. Л. Жорін. – К. : КНЕУ, 2001. – 248 с.

18. Жуано Даніель Світова організація торгівлі / Даніель Жуано ; пер. з фр. – К. : "К.І.С", 2006. – 120 с

19. Войтенко Т. ЗЕД: бухгалтерський та податковий облік у подробицях / Т. Войтенко, Н. Курган. – 4-тє вид., переробл. і доп. – Х. : Фактор, 2013. – 448 с.

20. Каленський М. М. Митна вартість імпортованих товарів : монографія / М. М. Каленський, А. Д. Войцешук, І. Г. Бережнюк. – К. : 2005. – 224 с.

21. Карамбович І. М. Митна система та її роль в регулюванні зовнішньої торгівлі України [Текст] : монографія / І. М. Карамбович. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 281 с.

22. Приймаченко Д. В. Митна політика держави та її реалізація митними органами : монографія / Д. В. Приймаченко. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2006. – 332 с.

23. Прокушев Е. Ф. Внешнеэкономическая деятельность : учеб. / Е. Ф. Прокушева. – 4-е изд., испр., и доп. – М. : Изд.-торг. корпорация "Дашков и К^О", 2007. – 452 с.

24. Рева Т. М. Налоговые льготы в системе регулирования внешней торговли / Т. М. Рева // Вісник АМСУ. Серія : економіка. – № 1 (51). – 2014. – С. 92–98.

25. Свинухов В. Г. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности : учеб. / В. Г. Свинухов. – М. : Экономистъ, 2005. – 271 с.

12.2. Інформаційні ресурси

1. Атрощенко И. С. Таможенные платежи как источник формирования доходов современного государства [Электронный ресурс] / И. С. Атрощенко. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/tamozhennye-platezhi-kak-istochnik-formirovaniya-dohodov-sovremennogo-gosudarstva>.

2. Кожевникова В. Н. Сущность и современная трактовка таможенных платежей [Электронный ресурс] / В. Н. Кожевникова. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/suschnost-i-sovremennaya-traktovka-tamozhennyh-platezhey>.

3. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України : Закон України від 4.11.1999 №1212-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 51 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>.

4. Таможенное право ЕС [Электронный ресурс] / Режим доступу : <http://www.economics.kiev.ua/index.php?id=741&view=article>.

5. Таможенный кодекс таможенного Союза [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/popular/custom_eaes/112_10.

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	10
4. Структура навчальної дисципліни.....	14
5. Теми та плани семінарських занять.....	15
6. Теми практичних занять.....	17
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	18
7. Самостійна робота.....	19
7.1. Індивідуальне завдання.....	21
7.2. Контрольні запитання для самодіагностики.....	24
8. Індивідуально-консультативна робота.....	28
9. Методи навчання.....	28
10. Методи контролю.....	32
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	36
12. Рекомендована література.....	40
12.1. Основна.....	40
12.2. Додаткова.....	41
12.3. Інформаційні ресурси.....	42

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МИТНА СПРАВА"
для студентів напряму підготовки
6.030601 "Менеджмент"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: **Котиш** Олена Миколаївна
Астахова Ірина Едуардівна

Відповідальний за випуск *Стахорська С. І.*

Редактор *Доценко О. Г.*

Коректор *Міхно В. В.*

План 2015 р. Поз. № 131 ЕВ. Обсяг 44 с.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*